

Sygn. akt III KO 103/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie z zażalenia **B. K., D. W. i S. K.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 28 września 2022 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Opatowie
z dnia 29 sierpnia 2022 r., sygn. akt II Kp 94/22,
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,
z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł:
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Opatowie postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2022 r., zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy o sygn. akt II Kp 94/22 innemu sądowi równorzędnemu, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Uzasadniając swój wniosek wskazał, że sprawa dotyczy zażalenia na postanowienie Prokuratury Rejonowej w Opatowie o odmowie wszczęcia dochodzenia. Prowadzone przez prokuraturę postępowanie sprawdzające, o sygn. akt [...].Ds. [...], dotyczyło uporczywego naruszenia praw pracowników O. w O. przez jego dyrektora L. O.. Jak wynika z zeznań świadków¹⁾, osoba ta konsultuje wszystkie decyzje o charakterze penalnym z [...] O. – G. G., który był długoletnim pracownikiem Sądu Rejonowego w Opatowie, zajmując stanowisko [...]. Utrzymywał on zatem relacje zawodowe, jak i w pewnej mierze także osobiste z

sędziami tutejszego Sądu. W przekonaniu Sądu Rejonowego okoliczności te mogą u pokrzywdzonych budzić wątpliwości co do bezstronności Sądu przy orzekaniu w niniejszej sprawie.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego w Opatowie nie zasługuje na uwzględnienie. Należy na wstępie przypomnieć, że instytucja unormowana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego względu jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Jednym z nich jest autorytet wymiaru sprawiedliwości, dla kształtowania którego należy unikać sytuacji, w których rozpoznanie danej sprawy przez sąd wiązałoby się z ograniczeniem swobody orzekania lub mogłoby – w odczuciu społecznym – prowadzić do uzasadnionego przekonania o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy (*zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2021 r., IV KO 4/21, LEX nr 3126169*). W judykaturze powszechnie wyrażany jest pogląd, zgodnie z którym: „pozostawanie w relacjach zawodowych, w tym przede wszystkim procesowych, w żadnym razie nie może być powodem zastosowania art. 37 k.p.k., tak samo jak bliskość pomieszczeń, w których znajdują się instytucje sądu i prokuratury. W sytuacji natomiast, gdyby wspomniane relacje przybrałyby formę ściślejszą, przekraczającą granice zwyczajnych stosunków zawodowych, mogłyby stanowić podstawę wyłączenia poszczególnych sędziów w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k.” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 2021 r., II KO 102/21, LEX nr 3322294; zob. też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2021 r., II KO 81/21, LEX nr 3335532; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2021 r., II KO 88/21, LEX nr 3333591*).

Przechodząc na grunt realiów faktycznych niniejszej sprawy należy stwierdzić, że dotyczy ona osoby, która nie jest związana z Sądem Rejonowym w Opatowie. Fakt, że podlega ona burmistrzowi miasta, który był [...] w ww. Sądzie nie może prowadzić od uznania, że w sprawie występuje zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości, co uprawniałoby do skorzystania przez Sąd Najwyższy z instytucji tzw. właściwości delegacyjnej. Nawet bowiem, gdyby sprawa dotyczyła

samemu G. G., to w świetle utrwalonego w orzecznictwie, przywołanego wcześniej stanowiska, okoliczność ta mogłaby co najwyżej stanowić podstawę do wyłączenia sędziego na wniosek (art. 41-43 k.p.k.). „Dobro wymiaru sprawiedliwości jest okolicznością obiektywną. Aby przekazać sprawę innemu sądowi równorzędnemu nie jest wystarczające subiektywne przekonanie strony postępowania, że sprawa nie może być obiektywnie osądzona w sądzie pierwotnie właściwym” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2022 r., I KO 66/22, LEX nr 3402278*).

Chociaż więc wyrażenie przez osoby zawiadamiające o przestępstwie, wątpliwości co do bezstronności Sądu mogą – w ich przekonaniu – być uzasadnione, to jednak przyjmując perspektywę obiektywistyczną, uwzględniającą odbiór społeczny sprawy, należy uznać, że wskazanie tylko ogólnego faktu powiązania w przeszłości z Sądem Rejonowym przełożonego osoby wskazanej jako sprawca w zawiadomieniu o przestępstwie, nie może prowadzić do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. W tym kontekście warto przypomnieć Sądowi Rejonowemu powszechnie akcentowany w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym „autorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sądy nie ulegały presji opinii publicznej, ani nie popadały w zwątpienie co do własnych kompetencji w zakresie przeprowadzenia rzetelnego procesu. Racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw, ograniczając tendencję do nadużywania stosowania właściwości delegacyjnej w związku z inicjatywami sądów na tle wątpliwości co do respektowania gwarancji sprawiedliwego procesu” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11, LEX nr 1044040; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2009 r., III KO 81/09, OSNKW 2010/2/20, LEX nr 551465*).

Na koniec warto zaznaczyć, że obecny mechanizm przydzielania spraw ma charakter z informatyzowany i przede wszystkim losowy, co stanowi istotną gwarancję bezstronności sądu i niezawisłości sędziego. Trzeba ponadto zaznaczyć, że rola sądu w niniejszej sprawie sprowadza się jedynie do kontroli

zasadności postanowienia prokuratora o odmowie wszczęcia dochodzenia, nie zaś rozstrzygnięcia o kwestii odpowiedzialności karnej L. O., co także pośrednio wpływa na ocenę okoliczności sprawy w kontekście zagrożenia dla dobra wymiaru sprawiedliwości.

Z tych względu orzeczono jak w postanowieniu.

[as]